

Valfrid Palmgren – en pionjär att hedra

Lena Lundgren

Den 4 december 1911 öppnades Stockholms barn- och ungdomsbibliotek i en tvårumslägenhet på Drottninggatan 65 2 tr. Det var det första barnbiblioteket i Sverige och initiativtagare var Valfrid Palmgren, dotter till Edvard Palmgren, reformpedagog och grundare av Palmgrenska samskolan. Det var den första skolan i Sverige som hade samundervisning för flickor och pojkar. Valfrid Palmgren doktorerade i franska och anställdes på KB. 1909 gjorde hon en resa till USA för att studera ”public libraries” och imponerades av verksamheten, särskilt barnavdelningarna. När hon kom hem skrev hon två skrifter, *Bibliotek och folkuppföstran*, som är en resebeskrivning, och *Biblioteket – en ljushärd*, snarast en pamflett för folkbiblioteket. 1911 fick hon i uppdrag att göra en statlig folkbiblioteksutredning.

Valfrid Palmgren bildade en förening som drev Stockholms barn- och ungdomsbibliotek, och hon arbetade sedan hårt för att Stockholm skulle få ett stadsbibliotek efter amerikanskt mönster. Barnbiblioteket var mycket välbesökt av barn i alla åldrar men stängdes 1927 inför öppnandet av Stadsbiblioteket, där barnavdelningen blev en direkt uppföljare. Valfrid Palmgren hade en syn på barnbiblioteket som är förvånansvärt modern: Det var öppet för barn från alla samhällsklasser, barnen hade fri tillgång till böckerna, berättande och sagostunder ingick i verksamheten, stöd till barnen i deras skolarbete var en viktig insats, miljön skulle vara vacker och trivsamt och personalen skulle vara besjälad av sin uppgift.

Även om Stockholms barn- och ungdomsbibliotek skapades med helt andra förutsättningar i ett helt annat samhälle med ännu större sociala skillnader än dagens, hade det en inriktning som fortfarande styr en god barnbiblioteksverksamhet. Förhoppningsvis kommer öppnandet av biblioteket att uppmärksammas och firas i december och förhoppningsvis kommer Valfrid Palmgren så småningom att få sin biografi skriven. Och förhoppningsvis kommer de borgerliga partierna att inse det kloka och framsynta i Valfrid Palmgrens bibliotekssyn!